

Lovforslag nr. L 160. Fremsat den 17. januar 1996 af kirkeministeren (Birte Weiss)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om menighedsråd og lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v.

§ 1

I lov nr. 432 af 1. juni 1994 om menighedsråd foretages følgende ændringer:

1. § 13, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Stedfortræderen skal indkaldes, hvis et medlem har forfald til:

- 1) det konstituerende møde, jf. § 6,
- 2) det møde, hvor den endelige behandling af de kirkelige kassers årlige budget og regnskab finder sted,
- 3) det årlige møde, hvor valg af formand og næstformand finder sted,
- 4) det møde, hvor der foretages bindende afstemning i forbindelse med præsteansættelser, og
- 5) det møde, hvor der foretages valg af medlemmer til provstiuvalg eller af medlemmer til stiftsudvalg, der er nedsat med hjemmel i den kirkelige lovgivning.«.

2. I § 13, stk. 5, ændres »§ 26,« til: »§ 26 og § 27, stk. 5,«.

3. I § 18, stk. 2, 3. pkt., ændres »almindelig stemmeflerhed.« til: »almindeligt stemmefler-tal.«.

4. § 28 affattes således:

»§ 28. Under forhandlingen og afstemningen i de i § 26 og § 27, stk. 1 og 5, nævnte sager skal den inhabile forlade mødelokalet.«.

5. § 29, stk. 1, affattes således:

»§ 29. Menighedsrådets formand forbereder menighedsrådets møder og indkalder medlemmerne, de i § 2, stk. 2, nævnte præster og den af kirkefunktionærerne valgte repræsentant til møderne.«.

6. § 29, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Formanden giver inden menighedsrådets møder i videst muligt omfang medlemmerne, de i § 2, stk. 2, nævnte præster og den af kirkefunktionærerne valgte repræsentant underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet. Formanden sørger så vidt muligt for, at det fornødne materiale til sagens bedømmelse tilsendes de i 1. pkt. nævnte personer i god tid før mødet.«.

7. § 35, nr. 2, affattes således:

»2) forhold vedrørende konfirmation, som ved kgl. anordning henlægges til menighedsrådets afgørelse, og om«.

8. I § 39, stk. 3, ændres «sognemenigheden» til: »menigheden«.

9. I § 43, stk. 4, 2. pkt., indsættes efter »sog- nes«: »eller kirkedistrikters«.

10. § 43, stk. 7, affattes således:

»Stk. 7. Kirkeministeren kan efter ansøgning fra et menighedsråd tillade de i stk. 3 nævnte fravigelser, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i sognet eller kirkedistriktet.«.

11. I § 44, 1. pkt., ændres »§ 43« til: »43, stk. 1,«.

§ 2

I lov nr. 310 af 16. maj 1990 om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. foretages følgende ændringer:

1. I § 8, stk. 4, ændres »§ 3« til: »§ 5«.

2. I § 12, stk. 2, 5. pkt., ændres »§ 35« til: »§ 42«.

§ 3

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan ved kgl. anordning sættes i kraft på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

De foreslåede ændringer i lov om menighedsråd, jf. lov nr. 432 af 1. juni 1994, omfatter dels en række tekniske og sproglige ændringer dels en ændring af bestemmelserne om samarbejde mellem menighedsråd og menighedsråds adgang til at søge dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning.

Det enkelte menighedsråds adgang til at søge dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning gøres med forslaget uafhængig af sognets størrelse, og af om der samarbejdes med et andet menighedsråd. For at styrke samarbejdet mellem menighedsrådene med henblik på løsning af folkekirkelige anliggender foreslås det endvidere, at kirkeministerens mulighed for at yde tilskud af fællesfonden til fremme af ordningerne indskrænkes til de ordninger, hvor der er tale om samarbejde mellem menighedsråd.

Det foreslås endvidere, at reglerne om obligatorisk stedfortræderindkaldelse til visse møder i menighedsrådene suppleres, således at der i fremtiden også skal foretages stedfortræderindkaldelse til menighedsrådsmøder, hvor menighedsrådet vælger medlemmer til provstiudvalg, samt medlemmer til stiftsudvalg, der er nedsat med hjemmel i den kirkelige lovgivning. Herudover lovfæstes den nugældende regel om indkaldelse af stedfortrædere til møder, hvor der foretages bindende afstemning i forbindelse med præstevalg. Reglen findes i dag i bekendtgørelse nr. 467 af 18. juni 1991 om menighedsråds medvirken ved ansættelse i præstestillinger m.m. § 11, stk. 1.

Reglerne om formandens forberedelse af menighedsrådets møder m.v. foreslås præciseret, således at det understeges, at de i § 2, stk. 2, nævnte præster og den af kirkefunktionærerne valgte repræsentant har samme ret som medlemmerne med hensyn til mødeindkaldelse og modtagelse af dagsorden samt til at gøre sig bekendt med det foreliggende materiale til sagernes bedømmelse.

De øvrige ændringer i lov om menighedsråd og de foreslåede ændringer i lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. begrænser sig til mindre sproglige og tekniske præciseringer.

Lovforslaget, der har været forelagt samtlige biskopper og stiftsøvrigheder, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den danske Præsteforening, Danmarks Provsteforening og kirkefunktionærernes organisationer, medfører ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for stat eller kommune. Forslaget vedrørende dispensation fra den kirkelige lovgivning og samarbejde mellem menighedsråd kan betyde en mindre stigning i de lokale kirkelige udgifter, men vil formentlig delvist modsvares af en besparelse på fællesfondens udgifter.

Lovforslaget har ikke EU-retlige aspekter, ligesom det ikke har erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I bilag til lovforslaget er de foreslåede bestemmelser sammenholdt med de gældende regler.

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget til § 13, stk. 4, nr. 1-3, svarer med en redaktionel ændring til § 13, stk. 4, i den nugældende lov.

Med bestemmelsen i nr. 4 vil lov om menighedsråd indeholde bestemmelser om obligatorisk stedfortræderindkaldelse til det møde, hvor der foretages bindende afstemning i forbindelse med præsteansættelse. Bestemmelsen i nr. 4 svarer til den nugældende regel om obligatorisk indkaldelse af stedfortrædere i forbindelse med præstevalg i bekendtgørelse nr. 467 af 18. juni 1991 om menighedsråds medvirken ved ansættelse i præstestillinger m.m. § 11, stk. 1.

I nr. 5 foreslås indsat en bestemmelse om, at stedfortræderindkaldelse tillige er obligatorisk til menighedsrådsmøder, hvor menighedsrådet vælger medlemmer til provstiudvalg samt medlemmer til stiftsudvalg, der er nedsat med hjemmel i den kirkelige lovgivning. Menighedsrådene vælger i dag medlemmer til stiftsudvalg, nemlig til det stiftsudvalg, der er nedsat med hjemmel i lov om folkekirkens økonomi § 23, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 627 af 4. juli

1994, samt til stiftsudvalg vedrørende mellemkirke-
ligt arbejde, jf. bekendtgørelse nr. 891 af 23. novem-
ber 1993 om folkekirkens deltagelse i mellemkirke-
ligt arbejde.

I forbindelse med valg af medlemmer til prov-
ststudvalg og stiftsudvalg kan der være flere møder,
hvor der foretages afstemning. Dette vil være tilfæl-
det, hvis der ikke i første omgang vælges et fuldtal-
ligt udvalg, og der derfor holdes udfyldningsvalg.
Med den valgte formulering sikres det, at stedfortræ-
deren skal indkaldelse til alle møder, hvor der fore-
tages valg af medlemmer til de nævnte kollegiale or-
ganer – dvs. både til et ordinært valgmøde og ekstra-
ordinære valgmøder på grund af udfyldningsvalg eller
valg i forbindelse med oprettelse af nye provstier.

Bestemmelsen i nr. 5 er begrundet i et ønske om,
at de væsentlige og langtrækkende beslutninger, som
afgivelse af stemme i forbindelse med valg til de
nævnte kollegiale organer er, ikke påvirkes vilkårligt
af et medlems fravær.

Med de nævnte tilføjelser vil lov om menigheds-
råd § 13, stk. 4, endvidere indeholde en udtømmende
opregning af de tilfælde, hvor stedfortræderen skal
indkaldes, selv om medlemmet kun har forfald til et
enkelt møde i menighedsrådet.

Til nr. 2

Med bestemmelsen, der delvist svarer til § 13,
stk. 5, i den nugældende lov, præciseres det, at sted-
fortræderen for et valgt medlem af menighedsrådet,
der tillige er ansat som kirkefunktionær i menigheds-
råds kredsen, kan kræves indkaldt, både når kirke-
funktionæren forventes at blive erklæret inhabil efter
bestemmelsen i lov om menighedsråd § 26, og når
kirkefunktionærens inhabilitet følger af bestemmel-
sen i lov om menighedsråd § 27, stk. 5.

Til nr. 3

Bestemmelsen er alene en sproglig tilpasning til
den terminologi, der anvendes i lov om menigheds-
råd § 24, stk. 3.

Til nr. 4

Bestemmelsen, der svarer til § 28 i den nugælden-
de lov, er en sproglig præcisering af den gældende
retstilstand, hvorefter både de valgte medlemmer,
præsterne og repræsentanten for kirkefunktionærer-
ne, som erklæres for inhabile, skal forlade mødelo-
kalet under forhandling og afstemning om sagen.

Til nr. 5

Med bestemmelsen, der delvist svarer til § 29,
stk. 1, i den nugældende lov, præciseres det, at de i
lovens § 2, stk. 2, nævnte præster og repræsentanten

for kirkefunktionærerne har samme ret som med-
lemmerne af menighedsrådet med hensyn til mø-
deindkaldelse.

Bestemmelsen i lovens § 2, stk. 2, om blandt andet
kortvarigt konstituerede præster og om bistandspræ-
ster samt § 3 om repræsentanten for kirkefunktionæ-
rerne får først virkning for de menighedsråd, der
vælges i november 1996. Det var imidlertid ved ved-
tagelsen af lov nr. 432 af 1. juni 1994 om menigheds-
råd en forudsætning, at de pågældende personer fik
de samme rettigheder og pligter som medlemmer af
menighedsrådet i relation til modtagelse af dagsor-
den, og det blev blandt andet fremført, at denne kun-
ne udledes af de pågældendes stilling som deltagere
i menighedsrådets møder. Forslaget indebærer der-
for en tydeliggørelse af lovens forudsætninger.

Til nr. 6

Bestemmelsen svarer delvist til § 29, stk. 2, i den
nugældende lov.

Med bestemmelsen præciseres det, at formanden
også er forpligtet til at underrette både medlemmer-
ne og de i § 2, stk. 2, nævnte præster og den af kirke-
funktionærerne valgte repræsentant om, hvilke sager
der vil komme til behandling på mødet. Tilsvarende
er formanden forpligtet til så vidt muligt at sende det
fornødne materiale til sagens bedømmelse til både
medlemmerne og de i § 2, stk. 2, nævnte præster og
den af kirkefunktionærerne valgte repræsentant.

Forslaget indebærer ikke nogen realitetsændring i
forhold til den nugældende retstilstand, idet de
nævnte rettigheder for de i § 2, stk. 2, nævnte præster
og den af kirkefunktionærerne valgte repræsentant
følger af de pågældendes mulighed for at deltage i
menighedsrådets møder.

Til nr. 7

Med bestemmelsen, der delvist svarer til § 35, nr.
2, i den nugældende lov, præciseres det, at menig-
hedsrådet træffer beslutning om de forhold vedrø-
rende konfirmation, som ved kgl. anordning er hen-
lagt til menighedsrådets afgørelse.

Det foreslås, at bestemmelsen om menighedsrå-
dets adgang til at beslutte, hvorvidt konfirmation
kun skal afholdes en gang årligt, fjernes, idet sådan-
ne spørgsmål reguleres i den kgl. anordning.

De nugældende regler om konfirmation findes i
anordning nr. 744 af 2. december 1989 om konfirma-
tion.

Til nr. 8

Der er efter lov om menighedsråd § 5 mulighed for
at oprette menighedsråd for grupper af personer,
som ikke er geografisk begrænset til sognet/kirkedi-

striktet. Dette er sket vedrørende døvemenighederne.

Disse menighedsråd kan naturligvis også rette henvendelse til de kirkelige tilsynsmyndigheder, og det er derfor fundet rigtigst, at »sognemenigheden« ændres til »menigheden«.

Der er således ikke med bestemmelsen tilsigtet nogen ændring i den allerede gældende retstilstand.

Til nr. 9

Bestemmelsen indeholder en præcisering af, at også beboere i et kirke-distrikt, hvor menighedsrådet har indgået et samarbejde med et andet menighedsråd, har krav på at kunne gøre sig bekendt med vedtægten for samarbejdet.

Bestemmelsen indeholder ikke nogen realitetsændring i forhold til den nugældende retstilstand, idet det også efter de nugældende bestemmelser om samarbejde antages, at menighedsrådene i fx et sogn og et kirke-distrikt kan indgå et samarbejde med henblik på løsning af folkekirkelige anliggender, og at vedtægten for dette samarbejde skal være tilgængelig for beboerne i sognet og kirke-distriktet.

Til nr. 10

De nugældende bestemmelser om et enkelt menighedsråds adgang til at ansøge om dispensation fra visse bestemmelser i den kirkelige lovgivning er fra 1989 og findes i § 43, stk. 7, i den nugældende lov.

Med bestemmelsen ændres retstilstanden, således at det enkelte menighedsråds adgang til at søge dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning gøres uafhængig af sognets/kirke-distriktets størrelse, og af om der samarbejdes med et andet menighedsråd.

Den hidtidige binding, hvorefter der ikke vil kunne godkendes noget projekt, som er i strid med den kirkelige lovgivnings grundlæggende forudsætninger, skal naturligvis fortsat være gældende, ligesom de eksisterende rammer for menighedsråds muligheder for at indgå samarbejdsaftaler ikke ændres, jf. herved § 43, stk. 1-6, i den nugældende lov.

Til nr. 11

Med bestemmelsen, der delvist svarer til § 44 i den nugældende lov, begrænses kirkeministerens mulighed for at yde tilskud af fællesfonden til projekter med henblik på løsning af folkekirkelige anliggender, idet der herefter kun kan ydes tilskud til iværksættelse af samarbejdsprojekter mellem to eller flere menighedsråd.

Til § 2

Til nr. 1 og 2

Forslaget er en konsekvens af den ændrede systematik i lov om menighedsråd.

Til § 3

Lovens ikrafttræden er fastsat under hensyn til, at der ikke er tale om ændring af regler vedrørende menighedsrådets konstituering, hvorfor en øjeblikkelig ikrafttræden er mulig.

Til § 4

Med bestemmelsen sikres det, at loven ved kgl. anordning kan sættes i kraft på Færøerne med de ændringer, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov nr. 432 af 1. juni 1994 om menighedsråd foretages følgende ændringer:

1. § 13, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Stedfortræderen skal indkaldes, hvis et medlem har forfald til:

- 1) det konstituerende møde, jf. § 6,
- 2) det møde, hvor den endelige behandling af de kirkelige kassers årlige budget og regnskab finder sted,
- 3) det årlige møde, hvor valg af formand og næstformand finder sted,
- 4) det møde, hvor der foretages bindende afstemning i forbindelse med præsteansættelser, og
- 5) det møde, hvor der foretages valg af medlemmer til provstiudvalg eller af medlemmer til stiftsudvalg, der er nedsat med hjemmel i den kirkelige lovgivning.«

§ 13. ---

Stk. 4. Til det konstituerende møde, jf. § 6, til den endelige behandling af de kirkelige kassers årlige budget og regnskab samt til det årlige møde, hvor valg af formand og næstformand finder sted, skal stedfortræderen indkaldes, hvis et medlem har forfald.

2. I § 13, stk. 5, ændres »§ 26,« til: »§ 26 og § 27, stk. 5,«.

§ 13. ---

Stk. 5. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i menighedsrådets møde, jf. § 26, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræ-

deren indkaldt til at deltage i sagens behandling.

3. I § 18, stk. 2, 3. pkt., ændres »almindelig stemmeflerhed.« til: »almindeligt stemmefler-tal.«.

§ 18. ---

Stk. 2. --- Er der ikke enighed mellem rådene om vedtægtens indhold, træffes afgørelsen på et fælles møde ved almindelig stemmeflerhed.

4. § 28 affattes således:

»§ 28. Under forhandlingen og afstemningen i de i § 26 og § 27, stk. 1 og 5, nævnte sager skal den inhabile forlade mødelokalet.«.

§ 28. Et medlem, der ikke kan deltage i en sags behandling på grund af reglerne i § 26 eller § 27, stk. 1 og stk. 5, skal forlade mødelokalet under sagens forhandling og afstemning om sagen.

5. § 29, stk. 1, affattes således:

»§ 29. Menighedsrådets formand forbereder menighedsrådets møder og indkalder medlemmerne, de i § 2, stk. 2, nævnte præster og den af kirkefunktionærerne valgte repræsentant til møderne.«.

§ 29. Menighedsrådets formand forbereder menighedsrådets møder og indkalder medlemmerne til disse.

6. § 29, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Formanden giver inden menighedsrådets møder i videst muligt omfang medlemmerne, de i § 2, stk. 2, nævnte præster og den af

kirkefunktionærerne valgte repræsentant underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet. Formanden sørger så vidt muligt for, at det fornødne materiale til sagens bedømmelse tilsendes de i 1. pkt. nævnte personer i god tid før mødet.«

§ 29. ---

Stk. 2. Formanden giver inden menighedsrådets møder i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet, og sørger så vidt muligt for, at det fornødne materiale til sagens bedømmelse tilsendes medlemmerne i god tid før mødet.

7. § 35, nr. 2, affattes således:

»2) forhold vedrørende konfirmation, som ved kgl. anordning henlægges til menighedsrådets afgørelse, og om«.

§ 35. Menighedsrådet træffer beslutning om

- 1) tidspunktet for de fast gudstjenester,
- 2) hvorvidt konfirmation kun skal afholdes en gang årligt samt om andre forhold vedrørende konfirmation, som ved kgl. anordning henlægges til menighedsrådets afgørelse, og om
- 3) indførelse af nye autoriserede salmebøger og salmebogstillæg.

8. I § 39, stk. 3, ændres «sognemenigheden» til: »menigheden«.

§ 39. ---

Stk. 3. Menighedsrådet kan behandle spørgsmål vedrørende sognemenigheden og henvende sig herom til de kirkelige tilsynsmyndigheder.

9. I § 43, stk. 4, 2. pkt., indsættes efter »sognes«: »eller kirkedistrikters«.

§ 43. ---

Stk. 4. --- I meddelelsen gives der oplysning om, hvor de berørte sognes beboere kan gøre sig bekendt med vedtægten.

10. § 43, stk. 7, affattes således:

»Stk. 7. Kirkeministeren kan efter ansøgning fra et menighedsråd tillade de i stk. 3 nævnte fravigelser, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i sognet eller kirkedistriktet.«

§ 43. ---

Stk. 7. Kirkeministeren kan efter ansøgning fra menighedsrådet tillade de i stk. 3 nævnte fravigelser, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i et sogn med over 8.000 beboere.

11. I § 44, 1. pkt., ændres »§ 43« til: »43, stk. 1,«.

§ 44. Til fremme af ordninger i medfør af § 43 kan kirkeministeren yde tilskud af fællesfonden for 1 år ad gangen.

§ 2

I lov nr. 310 af 16. maj 1990 om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. foretages følgende ændringer:

1. I § 8, stk. 4, ændres »§ 3« til: »§ 5«.

§ 8. ---

Stk. 4. Kirkeministeren fastsætter endvidere særlige regler om fremgangsmåden ved ansættelse i præstestillinger for menigheder, for hvilke der er oprettet menighedsråd i medfør af § 3 i lov om menighedsråd.

2. I § 12, stk. 2, 5. pkt., ændres »§ 35« til: »§ 42«.

§ 12. ---

Stk. 2. --- I øvrigt finder bestemmelsen i § 35 i lov om menighedsråd tilsvarende anvendelse.